

DREPTURILE PACIENȚILOR CU PROBLEME DE SĂNĂTATE MINTALĂ

aflați în spitale/secții de psihiatrie sau în centre medico-sociale destinate persoanelor cu dizabilități mintale

INFORMAȚII UTILE PENTRU BOLNAVI, FAMILIILE ACESTORA ȘI PERSONALUL MEDICAL

admiterea într-un serviciu de sănătate mintală

- Scopul internării tale poate fi numai din motive medicale, adică pentru a fi diagnosticat/ă și a primi tratament
- La internare, personalul medical și asistentul social te vor informa despre drepturile pe care le ai în instituție
- La cererea ta informațiile pot fi date unui membru al familiei, prieten, coleg sau reprezentantului tău legal
- Internarea (voluntară) se aplică în același mod ca și primirea în orice alt serviciu medical și pentru orice altă boală
- Externarea se poate face la cerere, în orice moment, cu excepția cazului în care sunt întrunite condițiile care justifică menținerea internării împotriva voinței tale.

Lucruri pe care să ți le amintești

- Privarea de libertate a unei persoane este un act deosebit de important și de aceea medicii psihiatrii sunt obligați să informeze parchetul asupra deciziei de internare nevoluntară
- Faptul că un procuror sau un judecător va analiza dosarul tău medical sau motivele pentru care te afli internat împotriva voinței tale este un demers pentru a te proteja împotriva unor eventuale abuzuri

- Imediat ce starea sănătății tale se va îmbunătăți medicul curant îți va permite să părăsești spitalul
- Dacă ai orice întrebări sau nelămuriri despre tratament stai de vorbă cu medicul tău psihiatru
- În cazurile de urgență regulile de obținere a consimțământului informat nu se mai aplică

Pe toată perioada internării ai voie:

- Să ai acces la dosarul tău medical
- Să utilizezi telefonul sau mijloacele de corespondență personală
- Să îți contactezi familia, un prieten, coleg sau un reprezentant legal
- Să contactezi un avocat
- Să trimiți sesizări către managerul de spital dacă ești nemulțumit de modul în care ești tratat și îngrijit
- Să votezi, să citești presa, să primești informații asupra regulamentului intern de funcționare al spitalului, să semnezi acte în numele tău

consimțământul la tratament

Pentru ca medicul psihiatru să-ți poată alcătui și pune în aplicare tratamentul are nevoie de consimțământul tău verbal și în scris (cu alte cuvinte, să fii de acord cu medicamentele și terapiile pe care ți le-a prescris)

- Înainte ca tu să-ți dai acordul pentru administrarea tratamentului este nevoie ca medicul psihiatru să-ți explice care sunt efectele secundare ale medicației pe care o vei primi, cât timp va dura tratamentul, dacă sunt necesare analize medicale pe parcursul administrării medicației și dacă îți va afecta capacitatea de a munci.
- Dacă ți-ai dat acordul la tratament atunci medicul psihiatru îți va da un formular pe care va trebui să-l citești și să-l semnezi.
- Formularul „Consimțământ informat” va fi anexat la dosarul tău medical
- Acordul pe care tu îl dai medicului psihiatru nu poate fi obținut prin amenințări sau șantaj.
- Medicul psihiatru trebuie să te informeze că ai dreptul să soliciți o a doua opinie medicală (cu alte cuvinte, că poți să fii văzut și de un alt medic psihiatru).
- Ai dreptul pe toată perioada tratamentului să soliciți să vezi dosarul tău medical, mai puțin în situațiile în care există o specificație scrisă din partea medicului tău curant care să ateste că dezvăluirea informațiilor scrise ți-ar putea face rău.

Dacă mi-am dat consimțământul, pot să mă răzgândesc?

Da – Tu sau reprezentantul tău legal (dacă există o hotărâre judecătorească definitivă de punere sub interdicție) vă puteți răzgândi în orice moment, dar este întotdeauna bine să vorbești cu medicul tău despre asta înainte de a te decide;

Dacă, după ce ai vorbit cu medicul tău psihiatru totuși nu ești de acord să continui tratamentul și medicul tău consideră că acest lucru îți va face rău, atunci medicul va trebui să informeze (notifice) de urgență comisia de revizie (colegii medici și managerul spitalului) care vor decide dacă ți se va continua tratamentul sau nu.

Când pot alte persoane să-și dea consimțământul la tratament în numele tău:

- Atunci când există o hotărâre definitivă de punere sub interdicție și a fost instituită tutela – Tutorele
- Când pacientul este minor și consimțământul îl vor da părinții sau reprezentantul legal

În situația în care medicul psihiatru suspectează existența unui conflict de interese între tine (pacient) și reprezentantul tău legal, este obligat să sesizeze de urgență parchetul pentru desemnarea unui alt reprezentant legal.

internarea involuntară

Medicii psihiatrii pot aplica măsura internării nevoluntare, adică vei putea fi internat împotriva voinței tale numai în cazuri excepționale.

Legea sănătății mintale nr. 487 din 2002 și normele de aplicare a legii permit administrarea de urgență a tratamentului, dacă este necesar ca:

- Viața pacientului să fie salvată;
- Să reducă o suferință pe care pacientul nu are capacitatea psihică de a o înțelege;
- Să prevină ca pacientul să-și facă rău;
- Să prevină ca pacientul să aibă un comportament violent asupra celor din jurul său.

Informații pentru tine dacă ai fost internat nevoluntar conform legii sănătății mintale și a normelor în vigoare

Dacă te afli internat nevoluntar într-un spital de psihiatrie înseamnă că:

- Medicul psihiatru a considerat că viața ta era pusă în pericol sau că ai fi putut face rău unei alte persoane, datorită problemelor de sănătate mintală de care suferi

și/sau

- Nu-ți putea fi administrat tratamentul medicamentos și problema de sănătate mintală cu atenuarea judecății s-ar fi putut agrava.

Cine poate solicita internarea ta nevoluntară într-un spital de psihiatrie?

Medicul tău de familie sau medicul psihiatru; Familia; Reprezentanții serviciilor abilitate ale administrației publice locale; Reprezentanții poliției, jandarmeriei, parchetului sau pompierilor;

Toți aceștia vor trebui să certifice sub semnătură motivele și circumstanțele care au stat la baza solicitării.

Care sunt pașii pe care îi va parcurge medicul psihiatru care te-a internat nevoluntar?

- După ce a evaluat starea sănătății tale medicul psihiatru îți aduce la cunoștință hotărârea de a te supune unui tratament psihiatric
- Hotărârea va fi adusă la cunoștința reprezentantului tău legal în termen de cel mult 72 de ore de la internare
- O comisie de revizie formată din 2 medici psihiatri și un medic de altă specialitate sau un reprezentant al societății civile vor analiza decizia de internare nevoluntară adoptată în cazul tău și o vor confirma sau infirma în termen de cel mult 72 de ore de la admiterea ta în spital
- Dacă decizia de internare nevoluntară se confirmă, aceeași comisie de revizie o va reexamina în termen de maximum 15 zile
- Un reprezentant al comisiei de revizie te va informa pe tine și/sau pe reprezentantul tău legal, asupra deciziei luate și o va consemna în dosarul tău medical
- În 24 de ore de la internarea ta nevoluntară - medicul psihiatru sau un reprezentant al spitalului de psihiatrie va trimite o notificare (informare) asupra deciziei de internare nevoluntară în atenția parchetului de pe lângă tribunalul din localitatea în care se află spitalul de psihiatrie
- Dacă parchetul de pe lângă tribunal va considera că internarea ta a fost nejustificată atunci va dispune o nouă examinare psihiatrică de către o altă comisie

Ce poți face dacă ești nemulțumit de hotărârea de internare nevoluntară?

- Poți trimite o sesizare instanței judecătorești competente
- Vei putea fi audiat de un judecător
- Dacă instanța judecătorească competentă nu autorizează internarea sau retrage autorizația ai voie să părăsești spitalul

restricționarea libertății de mișcare

CONTENȚIONAREA ȘI IZOLAREA

Conținționarea - restricționarea libertății de mișcare a unei persoane prin folosirea unor mijloace adecvate pentru a preveni mișcarea liberă a unuia dintre brațe, a ambelor brațe, a unei gambe sau a ambelor gambe sau pentru a-l imobiliza total pe pacient, prin mijloace specifice protejate, care nu produc vătămări corporale.

Când și cum se prescrie conținționarea

- Poate fi utilizată doar atunci când este necesară apărarea pacientului de propriile acțiuni care l-ar putea răni pe el sau pe ceilalți. Poate fi folosită doar dacă aplicarea celor mai puțin restrictive tehnici a fost neadecvată sau insuficientă pentru a preveni orice lovire sau vătămare.
- Nu poate fi folosită ca pedeapsă sau ca mijloc de a suplini lipsa de personal sau de tratament.
- Trebuie depuse toate eforturile pentru evitarea durerii.
- Reprezentantul legal sau personal al pacientului trebuie informat cu privire la dispunerea unei măsuri de restricționare a libertății de mișcare a pacientului.
- Trebuie efectuată numai în baza dispoziției scrise a medicului, în care să fie detaliați factorii care au condus la conținționare și să specifice natura conținționării. În dispoziție trebuie precizată ora la care măsura de conținționare a fost luată.
- **NU poate dura mai mult de 4 ore.**
- Măsura conținționării va fi menționată în foaia de observație a pacientului.
- Măsurile de conținționare aplicate pacienților, incluzând toate dispozițiile scrise ale medicului prin care s-au dispus acestea se înscriu în Registrul măsurilor de conținționare și izolare aplicate pacienților.
- Pe tot timpul conținționării, pacientul trebuie să fie monitorizat pentru a observa dacă nevoile sale fizice, de confort și siguranță sunt îndeplinite. O evaluare a condițiilor pacientului trebuie realizată la cel puțin fiecare **30 de minute** sau la intervale de timp mai scurte dacă medicul o cere. Evaluarea trebuie înregistrată în foaia de observație a pacientului.

Izolarea pacientului - este modalitatea de protejare a pacienților care reprezintă un pericol pentru ei înșiși sau pentru alte persoane. Această măsură trebuie aplicată cu maximă precauție și numai în cazul în care orice altă modalitate s-a dovedit ineficientă.

Când și cum se prescrie izolarea pacientului

- Poate fi dispusă numai dacă instituția psihiatrică dispune de o încăpere special **prevăzută** și dotată în acest scop.
- Încăperea trebuie să ofere posibilitatea unei observări continue a pacientului, să fie iluminată și aerisită în mod corespunzător, să aibă acces la toaletă și lavator și să fie protejată în așa fel încât să prevină rănirea celui izolat.
- **Nu pot fi izolate concomitent în aceeași încăpere mai multe persoane.**
- Trebuie să fie aplicată pentru un timp cât mai scurt posibil.
- Trebuie revizuită periodic la un interval de cel mult 2 ore.
- Pacientul și/sau reprezentantul său legal sau personal va fi informat cu privire la măsura izolării și despre procedura de revizuire periodică a măsurii.
- Poate fi dispusă **doar de medic** în aceleași condiții ca și cea a contenționării.
- Trebuie menționată în Registrul măsurilor de contenționare și izolare și în foaia de observație a pacientului, cu îndeplinirea aceluiași condiții ca și în cazul contenționării.
- Nu trebuie folosită ca pedeapsă sau ca o formă de amenințare.
- **NU poate fi parte a programului de tratament.**

Lucruri pe care să ți le amintești!

Ai dreptul să te plângi de tratamentul pe care îl primești sau de comportamentul unor membri ai personalului medical și de îngrijire:

- Poți să adresezi managerului de spital o plângere scrisă în care să-i explici motivele pentru care ești nemulțumit și ce anume ți s-a întâmplat (nu este curat, nu ai primit tratament, alți pacienți ți-au vorbit nepoliticos sau te-au lovit, nu ai lenjerie de pat sau aceasta nu este curată, este frig în cameră, ți s-a administrat tratament medicamentos forțat, ai fost imobilizat pentru o perioadă mai mare de 4 ore etc)
- Dacă ești nemulțumit de răspunsul managerului de spital, dacă nu ți-a răspuns la plângerea adresată sau dacă ai fost lovit, închis sau legat de un alt pacient sau de un angajat al instituției în care te afli poți să trimiți o plângere la Secția de Poliție și la Parchet, la Direcția Județeană de Sănătate Publică, la Avocatul Poporului, la Comisia pentru drepturile omului din Senatul României sau către Ministerul Sănătății Publice, pe adresa:

Centrul Național de Sănătate Mintală, Str. Pitar Moș, Nr. 7-15, Sector 1, București,
Telefon: 031 425 5672, Fax: 031 425 5674/75

- Dacă dorești, poți să trimiți o sesizare și organizațiilor neguvernamentale care apără și promovează interesele persoanelor cu probleme de sănătate mintală sau cu dizabilități intelectuale dar acestea nu vor avea obligația de a-ți răspunde la sesizare, cum este cazul autorităților publice menționate mai sus.

„Dezvoltarea și aplicarea mecanismelor de monitorizare a acțiunilor guvernului în domeniul protecției drepturilor persoanelor cu dizabilități mintale din instituțiile medicale și de asistență socială din România” - Proiect finanțat de Uniunea Europeană prin programul Phare 2006: Creșterea rolului societății civile în procesul de integrare a României. Componenta 2 - Democrație, protecția consumatorului, dialog social, aspecte de gen și ocuparea forței de muncă.

Material editat de: Centrul de Resurse Juridice

Data publicării: iunie 2009

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Pentru informații și eventuale reclamații referitoare la proiectul PHARE: cfcu.phare@mfinanze.ro